

Suro: el bosc rendible

L'alzina surera representa el 5,23% dels boscos catalans en nombre d'hectàrees. Ara bé, més de quatre cinquenes parts d'aquestes existències es concentren a les comarques gironines. L'Alt i el Baix Empordà, el Gironès i la Selva –amb el permís del Maresme i el Vallès Occidental i, testimonialment, dels boscos del castell i monestir d'Escornalbou, al Baix Camp– han fet del suro una indústria potent, de llarga tradició i amb un producte final reconegut internacionalment per l'alta qualitat.

Convertida en una de les apostes més rendibles de la silvicultura catalana, la indústria surera és eminentment transformadora i destinada quasi totalment a produir taps per al cava i per a vins escumosos i tranquils. Amb tot, també troba mercat en la indústria auxiliar de la fabricació de taps i de manufactures diverses, com els aglomerats i els productes especials que s'empren, per exemple, en aïllament per a la construcció.

La indústria catalana del suro és formada per una vuitantena de petites i mitjanes empreses: 50 fabricants i 30 proveïdores.

Aquesta xarxa, amb una producció de més de 2.700 milions de taps cada any, és el 60% de l'entramat empresarial que es dedica a aquesta activitat a l'estat espanyol. Per una altra banda, i malgrat que a casa nostra n'hi ha alguna, les empreses preparadores es concentren majoritàriament al sud peninsular, sobretot a Extremadura i Andalusia.

Amb els vins escumosos i el cava com a destinació principal, el suro català és una indústria eminentment exportadora. França i l'Argentina encapçalen les exportacions catalanes de tap de suro per a vi tranquil, amb un 34% i un 18,96% del total, respectivament. Pel que fa a l'embotellament del cava, les grans productores estrangeres també confien en la qualitat del suro català: al darrer exercici, França importà més de la meitat de la producció catalana i Itàlia, en segon lloc, n'adquirí el 19%.

Crisi identitària. La qualitat del suro extret i transformat principalment a les comarques gironines és garantia de qualitat per al mercat exterior. Així i tot, la qualitat del suro català s'ha enfrontat darrerament a una forta crisi identitària. Dels anys 90 ençà, l'augment de producció –arran de l'increment de consum del vi embotellat–, juntament amb el

CONSORCI FORESTAL DE CATALUNYA

Tot i que darrerament ha minvat, la plaga de l'anomenat corc del suro ha implicat grans pèrdues per al sector que explota aquest producte.

El predomini de les suredes com una de les formacions forestals més característiques de Catalunya, amb una superfície estimada que supera les 70.000 hectàrees, esdevé la matèria primera que nodreix una indústria transformadora de llarga tradició i que durant el darrer exercici facturà 224 milions d'euros.

ressorgiment de països productors vitivinícoles –els Estats Units, l'Argentina, Xile, Austràlia o Sud-àfrica–, han seduït els grans *lobbies* derivats del petroli, que de seguida han detectat un enorme mercat potencial per a introduir-hi els seus productes. Per aquesta raó, l'Institut Català del Suro, consorci creat per la Generalitat a proposta dels empresaris per vehicular les estratègies del sector, ara se centra a comunicar la preeminència del suro vers uns altres materials sintètics en termes de qualitat i de respecte al medi. “Sempre hem tingut competidors, però aquests darrers anys els taps alternatius han fet seu el 20% del mercat mundial”,

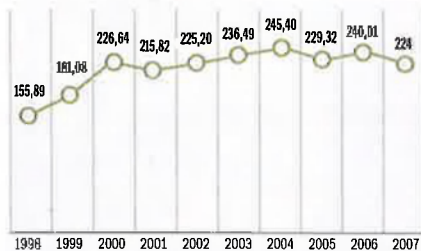
explica Marta Montalbán, la directora de l'ens. “Aquest augment respon a interessos anglosaxons, amb indústries vitivinícoles allunyades de les zones de producció del suro”, prossegueix. I reconeix que, si no hagués perdut mercat, “no hauriem hagut d'explicar els avantatges de la indústria surera”.

El suro presenta una estructura cel·lular peculiar i unes propietats físiques que el fan apropiat per a l'ús com a tap. És format per cèl·lules mortes disposades per estrats sense espai intracel·lular, i internament contenen un gas similar a l'aire, que representa el 89% del volum cel·lular. A banda de la qualitat que ator-

El sector surer català

■ FACTURACIO

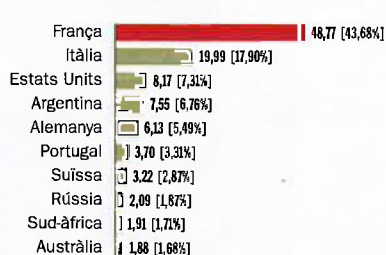
En milions d'euros

Font: Registre mercantil | Institut Català del Suro

■ EXPORTACIONS

Principals destinacions en milions d'euros

Font: Cambrescat

ga aquesta formació singular, “l’as sota la màniga de la indústria del suro respecte als seus competidors és la qualitat ambiental”, explica Montalbán. Per aquesta raó, conclou, “el suro representa la millor solució. La seva qualitat és innegable. I continuarà essent el rei, però cal que no abaixi la guàrdia”.

L'enemic, sota l'escorça. A banda de la competència dels productes alternatius, un enemic molt més minúscul i que no sap res de mercats tenalla la indústria catalana del suro. Es tracta del *Coraeus undatus*, o, com és conegut popularment, el corc del suro. Els darrers anys aquesta larva ha afectat en gran part la qualitat de la producció de les suredes catalanes. Viu sota l'escorça de l'arbre, entre la fusta i el suro, on fa galeries que

malmeten la surera i rebaixen dràsticament la qualitat del producte final. Tot i que aquests darrers dos anys la presència de larves ha disminuït considerablement, les seqüeles encara són molt importants i impliquen pèrdues entre 8 milions i 10 milions d'euros per als silvicultors catalans. “Actualment estudiem la lògica d'aquesta plaga i per què afecta més unes zones, com ara Guillerics-Montseny, que no unes altres”, explica Josep Maria Tusell, responsable tècnic del Consorci Forestal de Catalunya.

Ara que els silvicultors es troben en plena campanya de la *lleva* o la *pela*—delicada operació que consisteix a extreure només l'escorça de les alzines sureres—, el consorci preveu que es produiran unes 5.000 tones d'aquest producte, entre un 10% i un 13% de tota la producció esta-

tal. “La campanya de lleva ha estat molt bona, però ara caldrà veure la qualitat final del producte”, afirma Tusell.

Clúster del suro. A la darrera trobada amb el sector empresarial del suro, el conseller català d'Innovació, Universitats i Empresa, Josep Huguet, establí les bases per al desenvolupament d'un projecte de millora competitiva del clúster de les empreses transformadores de suro de Catalunya. Amb aquest projecte, es pretén millorar la competitivitat d'aquest entramat empresarial, localitzat principalment a la Selva i al Baix Empordà, de gran tradició, i on trobem líders mundials. L'Observatori de Prospectiva Industrial ha elaborat una diagnosi sobre la situació del sector del suro, tant pel que fa a les seves estructures com a les possibilitats de mercat i de desenvolupament en el context internacional. El pla d'actuacions dissenyat per la conselleria, amb col·laboració de l'Associació d'Empresaris Surers de Catalunya i l'Institut Català del Suro, preveu el canvi estratègic i tecnològic, la millora de l'entorn competitiu i de la productivitat i de la cadena de valor, i també l'optimització de la gestió i la ferma aposta per la professionalització i formació del sector. A més, les actuacions per a internacionalitzar i diversificar els mercats també tenen rellevància en el nou pla d'actuacions.

Laura De Andrés Creus

Breus

Camps vol per als aeroports un model com el portuari

El president de la Generalitat Valenciana, Francesc Camps, va proposar la setmana passada d'aplicar als aeroports el mateix sistema de gestió que actualment regeix l'activitat portuària, cosa que podria permetre que l'administració autonòmica en designara el seu president i un tercer dels membres del consell d'administració. La resta de nomenaments restaria a les mans de l'administració central, empresaris, associacions patronals i sindicals vinculades al port i a l'ajuntament. Segons Camps, la Generalitat pretén que “els aeroports funcionen tan bé com els ports”. La Cambra de

L'aeroport de Manises.

Comerç de València ha donat suport a la proposta, que pretén influir en el debat obert pel Ministeri de Foment espanyol a començament d'estiu sobre el futur d'aquestes infraestructures.

Més morosos que mai

La crisi no reposa ni a l'estiu. La morositat registrada pels bancs, caixes i cooperatives de crèdit—considerada com un dels millors indicadors de l'evolució de l'economia familiar i empresarial—arribà al juny passat a l'1,61%, que és el punt més alt des del gener del 1999. L'indicador ha crescut sense parar des de l'any passat, quan assolí el 0,68%, i encara podria créixer més els mesos vinents. La Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvi preveu una morositat per a final de l'any del 2%; i del 3% per a l'any vinent, sempre que es mantinguen creixements del PIB del 2%.